

WYMAGANIA EDUKACYJNE Z JĘZYKA POLSKIEGO – KLASA IV

Program/cykl: „Nowe Zamieńmy słowo”, WSiP

Podstawa programowa: obowiązująca uczniów klasy IV – podstawa programowa w brzmieniu z 2026 r.

I. INFORMACJE OGÓLNE

Wymagania edukacyjne określają wiadomości i umiejętności niezbędne do otrzymania poszczególnych śródrocznych i rocznych ocen klasyfikacyjnych z języka polskiego. Wynikają z realizowanego programu nauczania i podstawy programowej.

Wymagania obejmują obszary:

1. Komunikacja;
2. Odbiór tekstów kultury;
3. Świadomość językowa;
4. Tworzenie wypowiedzi;
5. Autorefleksja i tworzenie tożsamości;
6. Elementy edukacji medialnej;
7. Praktyki lekturowe;

Zasada stopniowania wymagań

- **Ocena dopuszczająca (2)** – uczeń rozpoznaje, wskazuje i odtwarza podstawowe informacje i umiejętności.
- **Ocena dostateczna (3)** – uczeń opisuje, wyjaśnia i stosuje wiadomości w typowych sytuacjach.
- **Ocena dobra (4)** – uczeń samodzielnie stosuje wiadomości, analizuje i porównuje.
- **Ocena bardzo dobra (5)** – uczeń interpretuje, łączy informacje, uzasadnia i wyciąga wnioski.
- **Ocena celująca (6)** – uczeń samodzielnie wykorzystuje wiadomości i umiejętności w nowych sytuacjach, rozwiązuje problemy oraz formułuje i uzasadnia własne wnioski.

II. WYMAGANIA NA POSZCZEGÓLNE OCENY

1. KOMUNIKACJA

Ocena dopuszczająca – 2

Uczeń:

- tworzy krótkie wypowiedzi ustne i pisemne na podany temat;

- słucha wypowiedzi innych i rozumie jej ogólny sens;
- przedstawia podstawowe informacje o sobie, swoich zainteresowaniach, emocjach i potrzebach;
- stosuje podstawowe zasady grzeczności językowej;
- rozpoznaje komunikaty werbalne i niewerbalne;
- zna podstawowe pojęcia związane z komunikacją.

Ocena dostateczna – 3

Uczeń:

- spełnia wymagania na ocenę dopuszczającą, a ponadto:
- formułuje wypowiedzi zrozumiałe i adekwatne do sytuacji;
- rozpoznaje intencję wypowiedzi oraz nadawcę i odbiorcę;
- dostosowuje sposób wypowiedzi do rozmówcy i sytuacji;
- nazywa i wyraża podstawowe emocje;
- posługuje się właściwymi formami grzecznościowymi.

Ocena dobra – 4

Uczeń:

- spełnia wymagania na ocenę dostateczną, a ponadto:
- formułuje własne stanowisko i uzasadnia je;
- dostosowuje język do celu i odbiorcy;
- właściwie reaguje na wypowiedzi rozmówcy;
- interpretuje podstawowe komunikaty niewerbalne;
- świadomie stosuje zasady kultury języka.

Ocena bardzo dobra – 5

Uczeń:

- spełnia wymagania na ocenę dobrą, a ponadto:
- sprawnie i świadomie dobiera środki językowe do sytuacji;
- prowadzi rozmowę, uwzględniając stanowisko rozmówcy;
- właściwie wyraża emocje i potrzeby;
- świadomie wykorzystuje komunikację werbalną i niewerbalną;
- buduje poprawne relacje z innymi poprzez sposób komunikowania się.

Ocena celująca – 6

Uczeń:

- spełnia wymagania na ocenę bardzo dobrą, a ponadto:
- swobodnie i precyzyjnie posługuje się językiem;
- skutecznie komunikuje własne myśli, emocje i poglądy;
- aktywnie wspiera komunikację w grupie;
- ocenia skuteczność różnych sposobów komunikowania się;
- świadomie dostosowuje wypowiedź do celu, odbiorcy i sytuacji.

2. ODBIÓR TEKSTÓW KULTURY

Ocena dopuszczająca – 2

Uczeń:

- rozpoznaje podstawowe rodzaje tekstów kultury;
- określa temat i podstawowe informacje o utworze;
- rozpoznaje bohatera, miejsce, czas i wydarzenia;
- odróżnia elementy realistyczne od fantastycznych;
- nazywa podstawowe cechy bohaterów;
- rozpoznaje narratora i osobę mówiącą;
- rozpoznaje epitet, porównanie, przenośnię i wyraz dźwiękonaśladowczy;
- czyta tekst na głos.

Ocena dostateczna – 3

Uczeń:

- spełnia wymagania na ocenę dopuszczającą, a ponadto:
- określa temat, problematykę i przesłanie utworu;
- opisuje świat przedstawiony i bohaterów;
- charakteryzuje narratora i osobę mówiącą;
- określa nastrój utworu i własne wrażenia;
- rozpoznaje podstawowe cechy gatunków literackich;
- wyjaśnia znaczenie poznanych środków stylistycznych;
- czyta tekst z właściwą intonacją.

Ocena dobra – 4

Uczeń:

- spełnia wymagania na ocenę dostateczną, a ponadto:
- uzasadnia swoje opinie, odwołując się do tekstu;
- analizuje zachowanie i postawy bohaterów;
- porównuje bohaterów, wydarzenia i sposoby przedstawienia świata;
- wyjaśnia funkcje środków stylistycznych;
- interpretuje przenośnię;
- określa wpływ języka utworu na emocje i wyobraźnię odbiorcy.

Ocena bardzo dobra – 5

Uczeń:

- spełnia wymagania na ocenę dobrą, a ponadto:
- samodzielnie interpretuje utwór i uzasadnia swoje wnioski;
- analizuje sposób kreowania bohaterów, wydarzeń i nastroju;

- ocenia postawy bohaterów, odwołując się do własnych doświadczeń i wartości;
- porównuje różne teksty kultury;
- świadomie interpretuje funkcje środków stylistycznych;
- sprawnie łączy informacje pochodzące z różnych tekstów kultury.

Ocena celująca – 6

Uczeń:

- spełnia wymagania na ocenę bardzo dobrą, a ponadto:
- samodzielnie i twórczo interpretuje różnorodne teksty kultury;
- dostrzega związki utworu z wartościami, doświadczeniami i kontekstem kulturowym;
- formułuje pogłębione, samodzielne wnioski;
- porównuje różne sposoby przedstawiania bohaterów, wydarzeń i problemów;
- ocenia wpływ tekstu na odbiorcę, uzasadniając swoje stanowisko.

3. ŚWIADOMOŚĆ JĘZYKA

Ocena dopuszczająca – 2

Uczeń:

- rozpoznaje głoski, litery, samogłoski, spółgłoski i sylaby;
- rozpoznaje podstawowe części mowy;
- rozróżnia zdanie i równoważnik zdania;
- rozpoznaje podstawowe rodzaje zdań;
- korzysta ze słownika z pomocą nauczyciela;
- rozpoznaje synonimy i antonimy;
- stosuje podstawowe zasady ortograficzne i interpunkcyjne.

Ocena dostateczna – 3

Uczeń:

- spełnia wymagania na ocenę dopuszczającą, a ponadto:
- rozpoznaje głoski dźwięczne i bezdźwięczne;
- określa podstawowe kategorie gramatyczne części mowy;
- rozpoznaje zależności między wyrazami w zdaniu;
- rozróżnia znaczenie dosłowne i przenośne wyrazów;
- poprawnie stosuje poznane zasady ortografii i interpunkcji.

Ocena dobra – 4

Uczeń:

- spełnia wymagania na ocenę dostateczną, a ponadto:
- poprawnie odmienia wyrazy i stosuje ich właściwe formy;
- rozpoznaje i poprawia podstawowe błędy językowe;
- świadomie dobiera synonimy i antonimy;

- wyjaśnia znaczenie wyrazów w określonym kontekście;
- poprawnie stosuje zasady ortografii i interpunkcji.

Ocena bardzo dobra – 5

Uczeń:

- spełnia wymagania na ocenę dobrą, a ponadto:
- sprawnie analizuje budowę wyrazów i zdań;
- świadomie stosuje różne konstrukcje składniowe;
- wyjaśnia funkcje znaków interpunkcyjnych;
- poprawia błędy językowe, ortograficzne i interpunkcyjne;
- świadomie dobiera słownictwo odpowiednie do sytuacji i celu wypowiedzi.

Ocena celująca – 6

Uczeń:

- spełnia wymagania na ocenę bardzo dobrą, a ponadto:
- swobodnie wykorzystuje wiedzę o języku w praktyce;
- świadomie kształtuje styl i poprawność swoich wypowiedzi;
- sprawnie redaguje i poprawia własne teksty;
- posługuje się bogatym i różnorodnym słownictwem;
- samodzielnie ocenia poprawność językową wypowiedzi.

4. TWORZENIE WYPOWIEDZI

Ocena dopuszczająca – 2

Uczeń:

- tworzy krótkie wypowiedzi na określony temat;
- sporządza prostą notatkę i plan;
- zapisuje najważniejsze informacje;
- tworzy krótkie teksty użytkowe;
- podejmuje próby opisu i opowiadania;
- stosuje podstawowe zasady kompozycji i podziału tekstu na akapity.

Ocena dostateczna – 3

Uczeń:

- spełnia wymagania na ocenę dopuszczającą, a ponadto:
- sporządza notatki w różnych formach;
- porządkuje informacje według określonego kryterium;
- tworzy plan wydarzeń;
- redaguje krótką wiadomość, list lub inną formę użytkową;
- opisuje przedmiot, krajobraz i postać;
- zachowuje podstawową kompozycję wypowiedzi.

Ocena dobra – 4

Uczeń:

- spełnia wymagania na ocenę dostateczną, a ponadto:
- samodzielnie selekcjonuje i porządkuje informacje;
- tworzy logiczne i spójne wypowiedzi;
- stosuje odpowiednie słownictwo i formę wypowiedzi;
- rozwija opis i charakterystykę;
- tworzy opowiadania i inne formy literackie;
- właściwie wykorzystuje akapity i elementy kompozycyjne.

Ocena bardzo dobra – 5

Uczeń:

- spełnia wymagania na ocenę dobrą, a ponadto:
- samodzielnie dobiera formę wypowiedzi do celu;
- tworzy spójne, rozwinięte i logicznie uporządkowane teksty;
- świadomie dobiera słownictwo i środki językowe;
- sprawnie redaguje różne formy wypowiedzi;
- dba o kompozycję, estetykę i poprawność tekstu.

Ocena celująca – 6

Uczeń:

- spełnia wymagania na ocenę bardzo dobrą, a ponadto:
- samodzielnie tworzy oryginalne i twórcze wypowiedzi;
- sprawnie wykorzystuje informacje z różnych źródeł;
- świadomie dobiera formę, styl i środki językowe;
- tworzy ciekawe teksty literackie i użytkowe;
- dokonuje samodzielnej oceny i poprawy własnych wypowiedzi.

5. AUTOREFLEKSJA I TWORZENIE TOŻSAMOŚCI

Ocena dopuszczająca – 2

Uczeń:

- rozpoznaje wartości ważne dla siebie i innych;
- nazywa podstawowe emocje;
- określa swoje zainteresowania, mocne strony i trudności;
- rozpoznaje role pełnione w różnych grupach;
- podejmuje próby oceny własnej pracy.

Ocena dostateczna – 3

Uczeń:

- spełnia wymagania na ocenę dopuszczającą, a ponadto:
- wyjaśnia znaczenie podstawowych wartości;
- opisuje swoje emocje i reakcje;
- określa swoje obowiązki w grupie;
- wskazuje czynniki ułatwiające i utrudniające naukę;
- dokonuje prostej samooceny.

Ocena dobra – 4**Uczeń:**

- spełnia wymagania na ocenę dostateczną, a ponadto:
- uzasadnia swoje stanowisko dotyczące wartości i postaw;
- analizuje własne działania i ich skutki;
- świadomie planuje swoją pracę;
- dostrzega wpływ emocji na relacje z innymi;
- odpowiedzialnie wywiązuje się z powierzonych zadań.

Ocena bardzo dobra – 5**Uczeń:**

- spełnia wymagania na ocenę dobrą, a ponadto:
- samodzielnie ocenia swoje postępy i potrzeby;
- analizuje własne zachowania i emocje;
- dostrzega różne punkty widzenia;
- odpowiedzialnie uczestniczy w pracy grupy;
- planuje działania służące własnemu rozwojowi.

Ocena celująca – 6**Uczeń:**

- spełnia wymagania na ocenę bardzo dobrą, a ponadto:
- dokonuje pogłębionej refleksji nad sobą, swoimi wartościami i relacjami z innymi;
- samodzielnie wyznacza cele i planuje rozwój;
- świadomie podejmuje działania na rzecz grupy;
- analizuje przyczyny i skutki własnych emocji i zachowań;
- proponuje rozwiązania sprzyjające odpowiedzialnym i empatycznym relacjom.

6. ELEMENTY EDUKACJI MEDIALNEJ

Ocena dopuszczająca – 2**Uczeń:**

- wyszukuje informacje w podanych źródłach;
- korzysta z podstawowych źródeł informacji;
- zna zasady bezpiecznego korzystania z internetu i urządzeń cyfrowych;
- rozpoznaje zagrożenia związane z nadmiernym korzystaniem z mediów.

Ocena dostateczna – 3

Uczeń:

- spełnia wymagania na ocenę dopuszczającą, a ponadto:
- wyszukuje informacje w różnych źródłach;
- wybiera źródła odpowiednie do określonego celu;
- stosuje zasady higieny cyfrowej;
- wskazuje skutki nadmiernego korzystania z urządzeń cyfrowych;
- podejmuje działania ograniczające zagrożenia cyfrowe.

Ocena dobra – 4

Uczeń:

- spełnia wymagania na ocenę dostateczną, a ponadto:
- porównuje informacje pochodzące z różnych źródeł;
- ocenia ich przydatność;
- porządkuje i wykorzystuje znalezione informacje;
- świadomie ocenia własne nawyki związane z korzystaniem z mediów;
- stosuje zasady bezpiecznego korzystania z internetu.

Ocena bardzo dobra – 5

Uczeń:

- spełnia wymagania na ocenę dobrą, a ponadto:
- samodzielnie selekcjonuje i łączy informacje z różnych źródeł;
- ocenia ich przydatność i wiarygodność;
- świadomie korzysta z technologii cyfrowych;
- wyjaśnia znaczenie higieny cyfrowej dla nauki i codziennego funkcjonowania.

Ocena celująca – 6

Uczeń:

- spełnia wymagania na ocenę bardzo dobrą, a ponadto:
- samodzielnie weryfikuje wiarygodność informacji i źródeł;
- krytycznie ocenia treści medialne;
- tworzy własne materiały z wykorzystaniem różnych źródeł;
- świadomie i odpowiedzialnie korzysta z mediów cyfrowych.

7. PRAKTYKI LEKTUROWE

Ocena dopuszczająca – 2

Uczeń:

- wybiera teksty zgodne ze swoimi zainteresowaniami;
- określa swoje pierwsze wrażenia po lekturze;
- rozpoznaje tematykę i podstawowe problemy utworów;
- zna podstawowe cechy poznawanych gatunków literackich;
- czyta wskazane lektury;
- rozpoznaje najważniejsze wartości i motywy obecne w utworach;
- poznaje różne teksty kultury, m.in. film, teatr, malarstwo, muzykę i komiks.

Ocena dostateczna – 3

Uczeń:

- spełnia wymagania na ocenę dopuszczającą, a ponadto:
- uzasadnia wybór lektury;
- opisuje bohaterów, wydarzenia i problemy utworów;
- określa własne odczucia związane z lekturą;
- rozpoznaje motywy i wartości obecne w tekstach;
- wskazuje podobieństwa między utworami.

Ocena dobra – 4

Uczeń:

- spełnia wymagania na ocenę dostateczną, a ponadto:
- świadomie dobiera lektury do swoich zainteresowań;
- uzasadnia swoje opinie dotyczące przeczytanych utworów;
- porównuje bohaterów, wydarzenia, motywy i wartości;
- łączy problematykę utworów z własnymi doświadczeniami;
- dostrzega znaczenie lektury dla poznawania siebie i świata.

Ocena bardzo dobra – 5

Uczeń:

- spełnia wymagania na ocenę dobrą, a ponadto:
- samodzielnie porównuje różne teksty pod względem problematyki i wartości;
- pogłębia analizę swoich wrażenia i opinie;
- interpretuje motywy, postawy i przesłania utworów;
- dostrzega związki między literaturą a innymi dziedzinami kultury;
- świadomie rozwija własne zainteresowania czytelnicze.

Ocena celująca – 6

Uczeń:

- spełnia wymagania na ocenę bardzo dobrą, a ponadto:
- samodzielnie i twórczo interpretuje przeczytane utwory;
- formułuje pogłębione wnioski dotyczące ich problematyki i wartości;
- świadomie planuje własną aktywność czytelniczą;
- dostrzega wpływ literatury na sposób postrzegania siebie, innych i świata;
- podejmuje samodzielną lekturę utworów wykraczających poza podstawowy zestaw.

III. SPOSOBY SPRAWDZANIA OSIĄGNIĘĆ EDUKACYJNYCH

Wiadomości i umiejętności ucznia mogą być sprawdzane poprzez:

- **prace pisemne:**
 - zapowiedziane z co najmniej tygodniowym wyprzedzeniem – pisemne sprawdziany z wiedzy z całego działu lub większej partii materiału, trwające maksymalnie dwie godziny lekcyjne;
 - kartkówki – krótkie sprawdziany pisemne do 20 minut, obejmujące materiał z maksymalnie 3 ostatnich tematów lekcyjnych, które nie wymagają wcześniejszego zapowiadania;
- odpowiedzi i wypowiedzi ustne, w tym recytację;
- zadania sprawdzające znajomość i rozumienie omawianych lektur;
- czytanie, analizę i interpretację tekstów;
- zadania gramatyczne i językowe;
- zadania ortograficzne i interpunkcyjne, w tym dyktanda;
- zadania wykonywane podczas lekcji;
- aktywność na lekcjach i zaangażowanie w pracę zespołową;
- prezentacje, projekty oraz inne formy umożliwiające uczniowi zaprezentowanie określonych wiadomości i umiejętności.

Forma sprawdzania osiągnięć jest dobierana odpowiednio do rodzaju sprawdzanych wiadomości i umiejętności.

IV. USTALANIE OCENY KLASYFIKACYJNEJ

Śródroczna i roczna ocena klasyfikacyjna z języka polskiego określa poziom osiągnięcia przez ucznia wymagań edukacyjnych wynikających z realizowanego programu nauczania.

Ocena klasyfikacyjna **nie jest wyłącznie wynikiem obliczenia średniej arytmetycznej ocen bieżących**. Przy jej ustalaniu nauczyciel bierze pod uwagę poziom osiągnięcia przez ucznia wiadomości i umiejętności określonych w wymaganiach edukacyjnych, zgodnie z zasadami oceniania określonymi w Statucie Szkoły.

Na ocenę klasyfikacyjną z języka polskiego nie wpływa zachowanie ucznia ani cechy niezwiązane z poziomem jego osiągnięć edukacyjnych.

Uzyskanie oceny celującej nie jest uzależnione od udziału w konkursach, wykonywania dodatkowych prac ani opanowania treści wykraczających poza realizowany program nauczania.

V. DOSTOSOWANIE WYMAGAŃ EDUKACYJNYCH

Wymagania edukacyjne dostosowuje się do indywidualnych potrzeb rozwojowych i edukacyjnych oraz możliwości psychofizycznych ucznia w przypadkach i na zasadach określonych w przepisach prawa.

Dostosowanie dotyczy konkretnego ucznia i jest dokonywane odpowiednio do rozpoznanych potrzeb oraz podstawy objęcia ucznia dostosowaniem.

VI. INFORMOWANIE UCZNIÓW I RODZICÓW

Na początku roku szkolnego nauczyciel informuje uczniów oraz ich rodziców o:

1. wymaganiach edukacyjnych niezbędnych do otrzymania poszczególnych śródrocznych i rocznych ocen klasyfikacyjnych z języka polskiego;
2. sposobach sprawdzania osiągnięć edukacyjnych uczniów;
3. warunkach i trybie otrzymania wyższej niż przewidywana rocznej oceny klasyfikacyjnej.

Warunki i tryb otrzymania wyższej niż przewidywana rocznej oceny klasyfikacyjnej określa **Statut Szkoły**.